

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

12 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti

Judecători - Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac și Victor Boico,

juducând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Bradu Valentina și de către avocatul Mîrzîncu Aurelia în numele inculpatului Dabija Iurie, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 27 iunie 2018 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2018, în cauza penală privindu-l pe

*Dabija Iurie xxxx, născut la xx xx xxxx,
originar și domiciliat în mun. xxxx s. xxxx
str. xxxx nr. xx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 02.12.2017 – 27.06.2018;

Instanța de apel: 25.07.2018 – 03.10.2018;

Instanța de recurs: 20.11.2018 – 12.02.2019.

Asupra recursurilor declarate, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 27 iunie 2018, Dabija Iurie a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264¹ alin.(4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa în formă de amendă – 1 100 unități convenționale, ce constituie 55 000 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond, *în fapt*, a constatat că la data de 31.07.2016 în timpul nopții inculpatul Dabija Iurie, neavând dreptul de a conduce mijloace de transport confirmat prin permisul de conducere a vehiculelor, aflându-se în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, intenționat a urcat la volanul automobilului de model „Ford Tranzit”, cu numărul de înmatriculare xxx xxx și a condus automobilul în mun. Chișinău or. Vadul lui Vodă spre zona de plajă de pe litoralul râului Nistru, când aproximativ la ora 03:44 a fost oprit de agenții de patrulare a Inspectoratului Național de Patrulare al Inspectoratului General de Poliție și în urma testării alcoolemiei cu aparatul „Drager 6810” la fața locului, s-a stabilit în aerul expirat de către Dabija Iurie concentrația vaporilor de alcool de 0,65 mg/l, care în conformitate cu art.134¹² Cod penal constituie grad avansat de ebrietate.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului Dabija Iurie, în baza art.264¹ alin.(4) Cod penal, să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului a indicat că aplicarea pedepsei non-privative de liberate persoanei care a săvârșit infracțiune contra siguranței traficului rutier, contravine scopului pedepsei penale privind corectarea și reeducarea vinovatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

Instanța urma să aplice o pedeapsă privativă de libertate mai aspră în privința inculpatului, ca pedeapsa să-și atingă obiectele fixate.

Instanța la stabilirea unei pedepse sub formă de amendă, nu în deplină măsură a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei penale, precum gravitatea infracțiunii, de motivul infracțiunii, a ignorat scopul direct a pedepsei și astfel, prin aplicarea unei pedepse prea blânde pentru săvârșirea infracțiunii, inculpatul nu se va corecta și nu va fi restabilită echitatea socială.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2018, a fost admis apelul declarat, casată parțial sentința primei instanțe, inclusiv din oficiu în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală și pronunțată o nouă hotărâre, după cum urmează:

Dabija Iurie a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264¹ alin.(4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa în formă de amendă în mărime de 1 050 unități convenționale, ce constituie 21 000 lei.

În rest, celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei adoptate, instanța de apel a menționat că audiind participanții la proces, cercetând suplimentar probele administrate de instanța de fond și apreciindu-le din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, dovedesc vina inculpatului Dabija Iurie în săvârșirea infracțiunii imputate.

Instanța de apel a menționat că, acțiunile infracționale ale inculpatului Dabija Iurie au fost încadrate în baza art.264¹ alin.(4) Cod penal, iar în conformitate cu criteriile enunțate la art.16 Cod penal, infracțiunea respectivă se califică ca infracțiune „ușoară”, pentru care legea penală prevede pedeapsa sub formă de 1 050 la 1 150 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 1 an.

În conformitate cu art.8 Cod penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Potrivit art.10 alin.(1) Cod penal, Legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

Din materialele cauzei penale, instanța de apel a reținut că inculpatul Dabija Iurie a săvârșit infracțiunea incriminată la data de 31.07.2016, la faza urmăririi penale a recunoscut vina în comiterea infracțiunii, în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel la fel a indicat că vina în comiterea infracțiunii incriminate o recunoaște, indicând totodată că nu s-a

prezentat la ședința de judecată în instanța de fond deoarece nu a fost acasă și nu a cunoscut despre ședințele de judecată.

Prin Legea RM nr.207 din 29.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 07.11.2016, au fost operate modificări la art.64 Cod penal, astfel la alin.(2), textul „20 de lei” se substituie cu textul „50 de lei”.

În conformitate cu art.8 Cod penal, instanța de apel a reținut prevederile art.64 alin. (2) Cod penal, care erau în vigoare la data comiterii infracțiunii, prin care unitatea convențională era egală cu 20 lei.

Cu referire la cuantumul pedepsei sub formă de amendă aplicat inculpatului Dabija Iurie, instanța de apel a considerat că cuantumul pedepsei stabilit de către instanța de fond este inequitabil, având în vedere că limita minimă a sancțiunii reglementează 1 050 unități convenționale, iar careva circumstanțe agravante în privința inculpatului nu au fost reținute.

În această ordine de idei, instanța de apel a subliniat că ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală, astfel reținând faptul că inculpatul Dabija Iurie a recunoscut vina în comiterea faptei infracționale incriminate acestuia că, dânsului i se impută săvârșirea unei infracțiuni ușoare, s-a căit sincer de cele comise, anterior nu a fost judecat, careva circumstanțe agravante nu au fost constatate, a aplicat față de inculpatul Dabija Iurie pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.264¹ alin.(4) Cod penal, pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 1050 unități convenționale, ce constituie 21 000 lei.

Astfel, argumentele privind necesitatea aplicării unei pedepse mai aspre, cu izolarea de societate a inculpatului, au fost respinse de către instanța de apel, ca fiind considerate inequitabile în coraport cu circumstanțele cauzei și personalitatea inculpatului.

6. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri ordinare:

6.1. Procurorul care, invocând drept temei de casare a deciziei instanței de apel prevederile art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a invocat că aplicarea pedepsei prea blânde nu va atinge scopul de reeducare consfințit de legea penală, instanțele de fond neglijând prevederile art.art.61, 75 Cod penal, iar concluzia instanței de apel privind individualizarea pedepsei stabilite inculpatului sunt eronate, fiind în contradicție cu probele administrate și neconforme scopului legii penale și principiului individualizării răspunderii penale și pedepsei penale.

În context, recursul este axat pe aceleași afirmații, care au fost invocate în apel.

6.2. Avocatul Mîrzîncu Aurelia în numele inculpatului, care, invocând prevederile art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărârilor judecătorești, cu încetarea procesului penal în privința lui Dabija Iurie, în baza art.60 Cod penal.

În motivarea cererii de recurs, recurentul a indicat că inculpatul a comis o infracțiune ușoară, iar potrivit prevederilor art.53 Cod penal, persoana care a săvârșit o faptă ce conține semnele componentei de infracțiune poate fi liberată de răspundere penală de către procuror în cadrul urmăririi penale și de către instanța de judecată la judecarea cauzei în cazurile prescripției de tragere la răspundere penală.

Potrivit art.60 alin.(1) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare.

Instanțele au ajuns la concluzia că inculpatul a comis infracțiunea prevăzută de art.264¹ alin.(4) Cod penal, care conform art.16 Cod penal se atribuie la cele ușoare, iar potrivit art.60 alin.(1) lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare, însă instanța de apel a ignorat acest fapt.

Instanța de apel a aplicat o pedeapsă sub formă de amendă în cuantum mai mare de cât prevedea legea la data comiterii infracțiunii.

Astfel, prin Legea nr.207 pct.149 din 28.07.2016 în vigoare la 07.11.2016 art.264¹ în sancțiunea alin.(4) Cod penal, textul „de la 700 la 800” se substituie cu textul „de la 1 050 la 1 150”. Inculpatul Dabija Iurie a comis infracțiunea la 31.07.2016 și prin urmare, instanțele nu erau în drept să-i aplice sancțiunea sub formă de amendă mai mare de limitele de la 700 la 800 unități convenționale, deoarece modificările au intrat în vigoare la 07.11.2016.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, avocatul Mîrzîncu Aurelia acționând în numele inculpatului, a depus referință, prin care exprimă opinia părții apărării asupra recursului depus de procuror, menționând că acesta urmează a fi parțial admis, susținând în acest mod argumentele expuse în cererea de recurs ordinar declarat în numele inculpatului.

8. Judecând recursurile declarate, Colegiul penal lărgit conchide că recursul declarat de către avocatul Mîrzîncu Aurelia în numele inculpatului urmează a fi respins, ca fiind inadmisibil, iar recursul declarat de către procuror urmează a fi admis, din alte motive decât cele indicate în recurs, cu casarea parțială a sentinței și deciziei instanței de apel, din următoarele considerente.

În susținerea soluțiilor adoptate, Colegiul penal lărgit se va expune punctat asupra acestora în contextul ce urmează.

8.1. Referitor la recursul declarat de către avocatul Mîrzîncu Aurelia în numele inculpatului.

În conformitate cu art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să respingă recursul, ca fiind inadmisibil.

Potrivit art.420 Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel ca instanțe de apel, însă nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora persoanele indicate în art.401 Cod de procedură penală, nu au folosit calea apelului ori au retras apelul, dacă legea prevede această cale de atac. Persoana care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia instanței de apel numai dacă prin hotărârea atacată a fost modificată soluția primei instanțe și prin aceasta i s-a înrăutățit situația.

Din actele cauzei rezultă că, nici inculpatul Dabija Iurie, nici avocatul acestuia Mîrzîncu Aurelia, nu au contestat cu apel sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 27 iunie 2018, cauza penală fiind examinată în ordine de apel la apelul declarat de procuror, prin care s-a solicitat aplicarea unei pedepse mai aspre. Apelul procurorului a fost admis, inclusiv din oficiu potrivit art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, casată sentința în partea stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre, prin care lui Dabija Iurie, recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzut de art.264¹ alin.(4) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa în formă de amendă în mărime de 1 050 unități convenționale, ce constituie 21 000 lei.

Astfel, având în vedere că instanța de fond, în sentința de condamnare, a constatat ca fiind dovedită pe deplin vinovăția inculpatului, neatacarea acesteia cu apel de către acesta din urmă, evidențiază faptul că inculpatul a fost de acord în totalitate cu sentința pronunțată.

În asemenea situație, potrivit prevederilor art.401 Cod de procedură penală, inculpatul, care nu a atacat cu apel sentința de condamnare, prin care i-a fost stabilită o pedeapsă în formă de amendă în mărime de 1 050 unități convenționale, ce constituie 21 000 lei, fiind *redus cuantumul* pedepsei sub formă de amendă de la 1 100 unități convenționale, ce constituie 55 000 lei - la 1 050 unități convenționale, ce constituie 21 000 lei, ar fi în drept să conteste cu recurs decizia instanței de apel, doar în cazul că, prin decizia instanței de apel, i s-ar fi înrăutățit situația, stabilindu-i-se o pedeapsă mai aspră decât cea stabilită de prima instanță.

În speța dată, instanța de recurs consideră că se circumscrie situația prevăzută la art.420 alin.(4) Cod de procedură penală, care stipulează că nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora persoanele indicate în art.401 nu au folosit calea apelului ori au retras apelul, dacă legea prevede această cale de atac.

Prin urmare, reținând prevederile legale expuse supra, instanța de recurs punctează că în asemenea situație, legislația nu-i oferă dreptul de a se pronunța asupra argumentelor invocate în recurs, fără ca ele să fi fost supuse verificării în instanța de apel.

Raportând situația reținută în cauză, la prevederile art.420 alin.(4) Cod de procedură penală, se impune soluția inadmisibilității recursului ordinar declarat de avocatul Mîrzîncu Aurelia în numele inculpatului, din motivul neutilizării de către recurent a căii ordinare de atac - apelul.

8.2. Referitor la recursul declarat de către procuror.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit. b) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și cu dispunerea încetării procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod.

Totodată, se relevă că instanța de recurs, în corespundere cu prevederile art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, este în drept să judece cauza și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri nefondate de către instanță de apel.

Drept temei pentru declararea recursului, titularul acestuia, făcând trimitere la prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, intervine cu solicitarea de a fi casată integral decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanță de apel, fiindcă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanță de recurs.

Verificând actele cauzei, raportate la criticele expuse de acuzatorul de stat, Colegiul penal lărgit statuează asupra admiterii recursului, cu casarea în partea laturii penale sentința și decizia instanței de apel, în privința lui Dabija Iurie în baza art.264¹ alin.(4) Cod penal și liberării de răspundere penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, cu dispunerea încetării procesului penal în temeiul art.391 pct.6) Cod de procedură penală. La baza acestei soluții se regăsesc alte considerente, decât cele punctate de recurent.

Reieșind din materialele cauzei instanța de recurs atestă, că deși instanța de apel a stabilit corect toate circumstanțele de fapt, vinovăția și calificarea infracțiunii incriminate inculpatului, totuși instanța de apel nu a luat în considerație toate aspectele de drept, fiind omisă verificarea aspectului privind survenirea termenului prescripției tragerii la răspundere penală a inculpatului.

În această ordine de idei, este de menționat, că în baza rechizitoriului, fapta inculpatului a fost încadrată în baza art.264¹ alin.(4) Cod penal, conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, de către o persoană care nu deține permis de conducere.

Potrivit articolului de lege incriminat, la data săvârșirii infracțiunii acesta prevedea sancțiunea cu amendă în mărime de la 700 la 800 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 1 an și conform art.16 alin.(2) Cod penal, se atribuie la infracțiuni ușoare.

În conformitate cu art.60 alin.(1) lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare, (2) prescripția curge din ziua săvârșirii infracțiunii și până la data rămânerii definitive a hotărârii instanței de judecată.

Raportând cele menționate la cazul supus judecării, Colegiul penal lărgit atestă că, fapta a fost comisă de inculpat la data de 31 iulie 2016, în atare situație se constată că termenul de prescripție, pentru infracțiunea săvârșită de inculpatul Dabija Iurie, prevăzută de art.264¹ alin.(4) Cod penal, a început a curge din momentul săvârșirii infracțiunii, până la momentul pronunțării deciziei instanței de apel, adică la 03 octombrie 2018.

Astfel, instanța de recurs reține că, de la săvârșirea infracțiunii ușoare – 31 iulie 2016, până la pronunțarea sentinței (27 iunie 2018), încă nu expirase termenul de prescripție de 2 ani, prevăzut la art.60 Cod penal, pentru liberarea persoanei de răspundere penală, astfel Dabija Iurie corect a fost condamnat, în prezenta cauză penală de către prima instanță.

Colegiul penal conchide că la data pronunțării hotărârii instanței de apel (03 octombrie 2018), intervenise termenul de prescripție de tragere la răspundere penală a inculpatului, prevăzut de art.60 alin.(1) lit. a) Cod penal și astfel urma a fi încetat procesul penal în baza art.264¹ alin.(4) Cod penal, însă a fost admisă o eroare de drept, respectiv greșit a fost condamnat Dabija Iurie în baza art.264¹ alin.(4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa în formă de amendă în mărime de 1 050 unități convenționale.

Așadar, în sarcina instanței de apel, era de a constata survenirea prescripției tragerii la răspundere penală conform art.60 Cod penal, iar finalitatea soluției pronunțate urma să fie conform prevederilor art.415 alin.(1) pct.2) și art.391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, adică încetarea procesului penal în cazul în care există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

În consecință Colegiul penal lărgit atestă faptul că, pe parcursul judecării recursului declarat, s-a constatat că a expirat termenul prescripției de tragere la răspundere penală, instanța de recurs fiind obligată să libereze inculpatul Dabija Iurie de pedeapsă penală.

Reieșind din considerentele expuse supra, Colegiul penal atestă că recursul declarat de procuror urmează a fi admis, cu casarea în partea laturii penale sentința primei instanțe și decizia instanței de apel, cu încetarea procesului penal în privința lui Dabija Iurie în baza

art.264¹ alin.(4) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție, conform art.60 alin.(1) lit. a) Cod penal.

9. În conformitate cu prevederile art.art.434, 435 alin.(1) pct.1), pct.2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către avocatul Mîrzîncu Aurelia în numele inculpatului Dabija Iurie.

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Bradu Valentina, casează în partea laturii penale sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 27 iunie 2018 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui **Dabija Iurie xxxx**, rejudecă cauza în această parte și pronunță o nouă hotărâre, prin care:

Se dispune liberarea de răspundere penală cu încetarea procesului penal în baza art.264¹ alin.(4) Cod penal în privința lui **Dabija Iurie xxxx**, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție, prevăzut de art.60 Cod penal.

În rest, se mențin prevederile hotărârilor atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 28 martie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico